

KA-127

Seat No. _____

Third Year B. A. Examination

March/April - 2013

Sanskrit (Special) : Paper - VIII

(१) मनुस्मृति - अध्याय - ७

(२) तर्कसंग्रहः - अन्नंभट्ट

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ नीचेनामांथी कोठं पशु ऋषि श्लोको भाषान्तर साधे सभजवो : १२

- (१) ब्राह्मप्राप्तेन संस्कारं क्षत्रियेण यथाविधि।
सर्वस्यास्य यथान्यायं कर्तव्यं परिरक्षणम् ॥ २ ॥
- (२) त्रैविद्येभ्यस्त्रयीं विद्यां दण्डनीतिं च शाश्वतीम्।
आन्वीक्षिकीं चात्मविद्यां वार्तारम्भांश्च लोकतः ॥ ४३ ॥
- (३) कामजेषु दिवास्वप्नः परिवादः स्त्रियो मदः।
तौर्यत्रिकं वृथाट्या च कामजो दशको गणः ॥ ४७ ॥
- (४) एवं विजयमानस्य येऽस्य स्युः परिपन्थिनः।
तानानयद्वशं सर्वान्सामादिभिरुपक्रमैः ॥ १०७ ॥
- (५) दण्डव्यूहेन तन्मार्गं यायात्तु शकटेन वा।
वराहमकराभ्यां वा सूच्या वा गरुडेन वा ॥ १८७ ॥

२ स्मृतिओनो रयनाकाण जशावी, मनुस्मृतिना ग्रंथकर्तुत्वनी यर्या करो. ११

अथवा

२ दुर्ग अटले शुं ? दुर्गना विविध प्रकारो जशावी, मनुस्मृतिना सातभा ११
अध्यायने आधारे तेनी विस्तृत यर्या करो.

- ૩ નીચેનામાંથી ગમે તે બે ઉપર વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૧૨
- (૧) રાજાનાં નૈતિક કર્તવ્યો
 (૨) ષાઙ્ગુણ્યમ્
 (૩) રાજાની દિનચર્યા
 (૪) રાજમણ્ડલપ્રકૃતિઃ।
- ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણ સમજાવો : ૧૨
- (૧) ગન્ધવતી પૃથિવી।
 (૨) ચક્ષુમાત્રગ્રાહ્યો ગુણો રૂપમ્।
 (૩) કારણં ત્રિવિધમ્। સમવાયિ-અસમવાયિ-નિમિત્તભેદાત્।
 (૪) અનુમાનં દ્વિવિધં સ્વાર્થ-પરાર્થં ચ।
 (૫) આકાંક્ષા-યોગ્યતા-સન્નિધિશ્ચ વાક્યાર્થજ્ઞાનહેતુઃ।
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિશે નોંધ લખો : ૧૨
- (૧) અભાવશ્ચતુર્વિધઃ।
 (૨) તર્કસંગ્રહઃ મજ્જલશ્લોકઃ।
 (૩) પશ્ચકર્માણિ।
 (૪) ઇન્દ્રિયાર્થસન્નિકર્ષઃ ષડ્વિધઃ।
- ૬ હેત્વાભાસનું લક્ષણ અને પ્રકારો જણાવી અસિદ્ધ અને વિરુદ્ધ હેત્વાભાસ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. ૧૧
- અથવા
- ૬ પ્રમાણ એટલે શું ? તે સમજાવી પ્રત્યક્ષ પ્રમાણ સવિસ્તર સમજાવો. ૧૧